

Asia: VN/32389/2023

**Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain, sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain sekä Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (15 ja 20 §) muuttamisesta**

**Lausunnonantajan lausunto**

**1) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vahvistetaan ammattioikeutta hakevan sekä ammattihenkilön kielitaitoa koskevia säännöksiä**

Hammaslääkäriliitto kannattaa terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotettavaa lisäystä (14 d §), jossa säädettäisiin ammattioikeutta hakevalta edellytettävästä riittävästä suomen tai ruotsin kielen taidosta, lain täsmentämistä Lupa- ja valvontaviraston oikeudesta antaa määräyksiä hakijan kielitaidosta ja sen osoittamisesta sekä ammattihenkilön kielitaitovaatimuksen täsmentämistä siten, että työnantajan olisi varmistettava riittävä kielitaito koko palvelussuhteen ajan.

**2) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston mahdollisuuksia puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella sekä toisen EU/ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan päätöksen perusteella**

Hammaslääkäriliitto kannattaa terveydenhuollon ammattihenkilölakiin ehdotettua lisäystä (27 a §), jossa säädettäisiin Lupa- ja valvontavirastolle mahdollisuus puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdyn rikoksen perusteella, ammattihenkilölaissa säädetyn tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuuden muuttamista siten, että tuomioistuimen tulisi lähettää Lupa- ja valvontavirastolle viipymättä tieto myös päätöksestä, jolla ammattihenkilö olisi tuomittu rangaistukseen ammattitoiminnan ulkopuolella tehdystä rikoksesta sekä ammattihenkilölain muuttamista siten, että Lupa- ja valvontavirastolla olisi mahdollisuus puuttua ammattihenkilön ammattioikeuteen toisen EU- tai ETA-valtion tekemän, ammattioikeutta rajoittavan tai poistavan, päätöksen perusteella.

Lausuntopalautteen perusteella tehtävässä jatkovalmistelussa tullaan arvioimaan mahdollisia muutostarpeita laillistetun sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävissä toimimista koskevaan sääntelyyn avoimessa yliopistossa suoritettujen opintojen perusteella. Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:ään vuonna 2025 voimaan tulleella muutoksella annettiin myös muille kuin ammattiin

opiskeleville mahdollisuus toimia tilapäisesti laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä sosiaalityöntekijöitä koskeneen akuutin henkilöstöpulan tilanteessa. Eduskunta on edellyttänyt, että sosiaali- ja terveysministeriö arvioi sosiaalityöntekijän tehtävissä toimimisen edellytysten lieventämistä koskeneen lakimuutoksen vaikutuksia ja kokemuksia ja ottaa ne huomioon ammattihenkilölainsäädännön uudistamisessa. Sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut asiaa hallituksen esityksessä tarkemmin kuvatulla tavalla ja ehdottanut esityksessä useita muutoksia sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjaon joustavuuden parantamiseksi ja tehtävärakenteiden kehittämiseksi. Ehdotetut muutokset muodostavat kokonaisuuden, jossa samanaikaisesti yhdenmukaistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon säänneltyyn ammattiin opiskelevien tutkinto-opiskelijoiden edellytyksiä toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä sekä mahdollistetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöille joustava toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin säädetyin edellytyksin. Ehdotettujen muutosten myötä ne sosiaalihuollon ammattihenkilöt, jotka olisivat suorittaneet sosiaalityön opintoja avoimessa yliopistossa, saisivat toimia jatkossakin niissä sosiaalityöntekijän tehtävissä kuin nykyisinkin, mutta pysyvämmällä tavalla. Esityksen mukaan sosiaalihuollon ammattihenkilölaissa säädettäisiin terveydenhuollon ammattihenkilölakia vastaavasti erikseen ammattiin opiskelevien mahdollisuudesta toimia laillistetun ammattihenkilön tehtävissä (12 §) ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden mahdollisuudesta toimia muiden sosiaalihuollon ammattihenkilöiden tehtävissä (3 §). Ehdotetuilla muutoksilla tuettaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskittymistä koulutustaan (tutkintokoulutus sekä mahdolliset lisä- ja täydennyskoulutukset) ja osaamistaan vastaaviin tehtäviin sekä turvattaisiin sosiaalihuollon ammattihenkilöille pysyvämmät tehtäväjärjestelyt poistamalla toisen ammattihenkilön tehtävissä toimimiseen liittyvät aikarajat ja vaatimus toimia johdon ja valvonnan alaisena. Muutoksilla luotaisiin pysyvät lainsäädännölliset rakenteet vastata eri aikoina muuttuviin palvelutarpeisiin ja henkilöstön riittävyyteen ja saatavuuteen liittyviin vaihteluihin. Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa lausuttavana olevan esityksen ehdotukseen, joka koskee laillistetun sosiaalityöntekijän tehtävissä tilapäisesti toimimisen edellytyksiä ja ottaen huomioon sosiaalihuollon ammattihenkilöiden riittävyyden ja saatavuuden näkökulman (3 A ja 3 B).

**3A) Näkemyksenne muutokseen, jolla joustavoitetaan sosiaalihuollon ammattihenkilöiden työnjakoa mahdollistamalla sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toimiminen toistensa tehtävissä laissa tarkemmin**

**säädetyin edellytyksin terveydenhuollon ammattihenkilöiden mahdollisuuksia vastaaviksi (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 3 §)**

-

**3B) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan laillistetun ammattihenkilön tehtävissä tilapäisesti toimimista koskevaa sääntelyä sosiaali- ja terveydenhuollossa (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 12 §)**

-

**4) Näkemyksenne muutokseen, jolla yhdenmukaistetaan lähihoitajan ammattinimikkeen käyttöoikeuden edellytykset ja varmistetaan, että valvontaviranomaisella on yhdenmukainen toimivalta valvoa sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattuja ammattihenkilöitä.**

-

**5) Näkemyksenne muutokseen, jolla lisätään säännökset ja selkeä prosessi toisessa EU/ETA-valtiossa suoritettun tutkinnon vertailusta ja tunnustamisesta kansallista ja EU:n oikeuskäytäntöä vastaavaksi**

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi terveydenhuollon ammattihenkilölakiin uusi 8 e §,

jossa säädettäisiin toimivaltaisen viranomaisen ammattioikeutta koskevan hakemusprosessin yhteydessä tehtävästä ammattipätevyyden vertailusta ja tunnustamisesta tilanteessa, jossa EU- tai ETA-valtion kansalainen olisi suorittanut ammattiin johtavan koulutuksen toisessa EU- tai ETA-valtiossa, mutta joka ei täyttäisi ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) mukaisten tunnustamisjärjestelmien edellytyksiä.

Valviran (nyk. Lupa- ja valvontavirasto) aiemman linjauksen mukaan toisessa EU- tai ETA-valtiossa suoritettu hammaslääkärin koulutus ei ole enää mahdollistanut rajoitettua ammatinharjoittamisoikeutta käytännön palvelun suorittamiseksi Suomessa. Tämä linjaus on asettanut hammaslääketiedettä ulkomailla opiskelevat suomalaiset hankalaan asemaan niissä tapauksissa, joissa tutkinto suoritetaan englanniksi ja opiskelumaassa laillistaminen edellyttää tutkinnon jälkeistä harjoittelua. Aiemmin tässä tapauksessa harjoittelun on voinut suorittaa Suomessa. Esitetty uusi 8 e §, joka kattaisi jatkossa kaikki terveydenhuollon säännellyt ammatit (ml. hammaslääkäri), selkeyttäisi tilannetta ja on siten kannatettava.

**6) Näkemyksenne muutokseen, jolla sujuvoitetaan sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden lupaprosessia**

-

**7) Näkemyksenne muutoksiin, joilla vähennetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan toimintaa koskevaa byrokratiaa**

Hammaslääkäriliitto kannattaa ehdotusta Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain muuttamisesta siten, että sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan tehtäviin ei jatkossa kuuluisi käsitellä sellaisia ammattioikeuksien takaisinsaamista koskevia asioita, joissa ammattioikeuden rajoittaminen tai poistaminen on perustunut ammattihenkilön omaan pyyntöön

sekä terveydenhuollon ammattihenkilölain 42 §:n kumoamista, jolloin Lupa- ja valvontavirastolla ei enää olisi velvollisuutta kuuluttaa tietyistä ammattioikeuksiin liittyvistä päätöksistä Virallisessa lehdessä.

**8) Näkemyksenne muutoksiin, joilla laajennetaan Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeutta ja varmistetaan tiedonsaantioikeudet pysyvällä sääntelyllä**

Hammaslääkäriliitto kannattaa, että terveydenhuollon ammattihenkilölakiin lisätään sosiaali- ja terveysalan henkilöstöä välittävät henkilöstöpalveluyritykset

Lupa- ja valvontaviraston tiedonsaantioikeuden piiriin, lisäystä tiedonsaantioikeutta koskeviin pykälään ko. pykälässä mainittujen tahojen oikeudesta ilmoittaa Lupa- ja valvontavirastolle seikasta, joka voisi vaarantaa asiakas- tai potilasturvallisuutta, viittausten lisäämistä sekä terveydenhuollon ammattihenkilölain 40 §:n täsmentämistä.

**9) Näkemyksenne muutokseen, jolla päivitetään erikoishammaslääkärikoulutukseen ottamisen edellytyksiä**

Esityksessä ehdotetaan, että erikoishammaslääkäriin koulutukseen otettavalta ei jatkossa edellytettäisi kahden vuoden päätoimista työskentelyä hammaslääkäriin kliinisissä tehtävissä, vaan edellytyksenä olisi kahden vuoden päätoiminen työskentely hammaslääkäriin tehtävissä. Hammaslääkäriliitto kannattaa erikoishammaslääkärikoulutukseen pääsyn joustavoittamista, mutta esittää, että kliiniselle erikoistumisalalle hakeuduttaessa edelleen edellytettäisiin kliinisissä tehtävissä työskentelyä kahden vuoden ajan. Sen sijaan ei-kliiniselle erikoisalalle hakeuduttaessa kliinisen työskentelyn vaatimuksesta voitaisiin luopua. Huomioitavaa kuitenkin on, että sekä hallinnollisessa että diagnostisessa tehtävässä työskentelevällä erikoishammaslääkärillä tulee olla riittävä käsitys palvelujärjestelmän kokonaisuudesta ja hammaslääketieteen eri osaamisalueista.

**10) Huomionne vaikutusten arviointiin liittyen. Onko esitysluonnoksella joitakin olennaisia vaikutuksia, joita ei esityksessä ole huomioitu?**

-

**11) Muita huomioitanne esitykseen liittyen**

-

Savanheimo Nora  
Suomen Hammaslääkäriliitto ry